

GÜNLER VE GECELER*

Bir Asker Kaçağının Romanı

ALFRED JARRY, 1873'te Fransa'nın Laval kentinde doğdu. Daha lisedeyken yazmaya başladı. Kısa ama üretken yaşamı boyunca pek çok tiyatro oyunu, roman ve öykü kaleme aldı. Genellikle simbolist hareketle bağdaştırılan Jarry'nin *Kral Übü* adlı oyunu Dadaizm, Gerçeküstücülük ve Fütürizm'in öncüsü olarak kabul edilmiş, Boris Vian, Georges Perec ve Raymond Queneau gibi isimleri derinden etkilemiştir. Çok farklı, melez ve karma üsluplarda yazan Jarry'nin oyun, roman, deneme ve gazete yazıları absürd edebiyatın ve postmodern felsefenin ilk örnekleri sayılabilir. Yaşamının son yıllarında Guillaume Apollinaire, André Salmon ve Max Jacob gibi döneminin ünlü isimleri için bir kült figür haline gelmişti. Jarry 1907 yılında Paris'te tüberküloz nedeniyle yaşamını yitirdi.

Günler ve Geceler ile *Patafizikçi Doktor Faustroll'un Davranış ve Görüşleri*'nin yanı sıra yazarın *Sezar Deccal* isimli romanı da yayın programımızdadır.

*SEL YAYINCILIK

Piyerloti Cad. 11 / 3 Çemberlitaş - İstanbul
Tel. (0212) 516 96 85

<http://www.selyayincilik.com>
E-mail: halklailiskiler@selyayincilik.com

SATIŞ - DAĞITIM:
Çatalçeşme Sokak, No: 19, Giriş Kat
Cağaloğlu - İstanbul
E-mail: siparis@selyayincilik.com
Tel. (0212) 522 96 72 Faks: (0212) 516 97 26

*SEL YAYINCILIK: 747
ISBN 978-975-570-765-5

GÜNLER VE GECELER
Bir Asker Kaçağının Romanı
Alfred Jarry
Roman

Özgün Adı:
Les Jours et Les Nuits
Roman de'un déserteur

Türkçesi: Işık Ergüden

© Sel Yayıncılık, 2015

Genel Yayın Yönetmeni: İrfan Sancı
Editör: Bilge Sancı
Kapak tasarım ve teknik hazırlık: Gülay Tunç

Birinci Baskı: Ocak 2016

Baskı ve Cilt: Yayıncılık Matbaası
Fatih Sanayi Sitesi, 12/197-203
Topkapı-İstanbul, 567 80 03

Sertifika No: 11931

Alfred Jarry

Günler ve Geceler

Bir Asker Kaçağının Romanı

Türkçesi: Işık Ergüden

Roman

I BİRİNCİ GÜN

“Susacak mısın sen, pis kızıl!” dedi Ilane, görünmez kafesteki kuşa yumruğunu sallayarak. “Kuu!” Viyolonselın en yüksek notası karşılık verdi. Kapağı çarptıkça bariton sesler çıkaran büyük meşe dolabın altındaki, duvardan kapıya kadar uzanan beyaz, büyük yer yatağında yatan kızın çırpınırken çıkardığı gürültüler kadar yoğun bir ses. Öteki çift, Margot ve Valens, biraz neşeli ve ürkererek yer değiştirdi, Ilane’ın tırnaklarını geçirerek Valens’in karnını boydan boya çizmesi Margot’yu şaşırttı. Bıktırıcı bir çaba gerektiren bu olayları tuhaf bulan Sengle* pek az kımıldıyor ve sessiz sedasız nefes alıyordu; zehirli, köşeli ayağın tarantula erkeğini genellikle kaçırıldığı söylenir, Sengle de, kürek çekme hareketine uygun olarak iki yana açılmış kolların üstünde, bir köşeye sığınmış olmaktan mutluydu.

Oda çocuksu şeylerle doluydu, bir kaplumbağa eşelenip sağı solu çizdikçe, kabuğunun üzerine kopçalanmış küçük bir mavi lambayı kımıldatıyordu; kalsiyum fosfürle parlatılmış, kafatası biçiminde bir çalar saat vardı, altçene homurdanıyor ve titriyordu, zilinın çalması için yüz buruşturur gibi çok çirkin bir hareket yapması gerektiğinden asla uyandırmasına izin verilmiyordu. Bir de taş tahta vardı, yazı tahtası, Ilane buraya zaman zaman bir rakam yazıp öncekini siliyordu, Sengle bir bahis sırasında

---

* TEKİLLİK: “Beni sırf Sengle bırakmadan (Rutebeuf).”

Ilane'in hepsinden daha çocuksu olduğunu söylemişti. Ve yalnızca geceyarısı yazı tahtası ile saat tam uyum içinde olurdu.

Oda, odanın içindekiler, davranışları, her şey gecenin diğer saatlerinde de aynı kaldı, Sengle ve Valens kızlara pek az cevap veriyorlardı, çünkü kendi aralarında daha zekice şeyler konuşabiliyorlardı, hatta hiç konuşmuyorlardı, birlikte olmak birbirlerini anlamak için yeterliydi. Gün, sebze arabalarında taşınarak geldi, tıpkı porselen bir kap içinde büzüşmüş bir denizin patlaması gibi; ve taş tahta üzerinde on yedi mi on sekiz mi yazılı diye dördü arasında çıkan bir tartışmadan sonra Sengle tahtayı silmeyi ve her şeye yeniden başlamayı önerdi, iki iki, çift halinde dışarı çıktılar, çünkü sonradan olacaklar için Sengle'in iyice yorgun olmaya ihtiyacı vardı, erkek kardeşi ona her yerde eşlik etmişti, çünkü günü gecedен ayırt eden daha sarı ya da daha beyaz bir yıldız değil, hemen önünde duran bu pek sevgili kafaydı, o mutsuz olsun istemiyordu.

II BİRİNCİ GECE

Champs-Elysées, sis, bisiklete binen birkaç kişi, tıpkı biraz önce onların yaptığı gibi. Üstüne başına çekidüzen vermiş Sengle, Sana-yı Sarayı önünde toplanmış bir halde bekleyen kalabalıktan ayırt ediliyor, çünkü onun şapkasında canlı renklerde kocaman bir numaranın boyandığı üçgen karton yok. İşportacılar bunu hatıralık diye satıyor, askere alınmaya pek hevesli olan diğerleri ise, şimdiden sürüden sayıldıkları o yere girdiklerinde giysileri çalınmasın diye numara almak gerektiğini söyleyenleri protesto ediyorlar.

Banklara oturmuş bekliyoruz, henüz kimse yeterince disiplinli değil, tuhaf jandarma piyadeleriyle birlikte, bu büyük sınıfta çoğunluk liseli.

Sonra, bir başka salona geçtik, çırılçıplak, antropometri başlıyor; yine mavi satırlarını kuşanmış jandarmalar ve omzu kalabalık tüccarlar. Boy ölçüm aleti denen bu darağacı terazisinde tartılacağız; yeter ki Sengle çok ağır olmasın. Beklerken, kırkılmış koyunların sıcak kokusu geliyor; merdivenlerden çıkıp güruhun dışında genç bir tanrı gibi kendini göstersen de fark etmiyor; ama diğer bedenlerin görsel ve dokunsal atomları gerçekten pek yakında. Keşke bu darağacı bir düşün yağmur çemberiyle süslenmiş olsaydı! Ufak tefek, çok çirkin bir adamı orada çarmıha geriyorlar ve omzu kalabalıklardan biri parmaklarını herifin kızıl tüylü kasıklarına sokuyor. Yardımcı hizmete, diye

buyuruyor. Tek sıra olmuşlar, Sengle basamakları çıktı, kendini tanıyacak vakti yoktu. Kaslarının üzerine bir sille, askerliğe el-verişli, bir itiş kakış, yallah giysilere!

“Bunlar kesilecek!” dedi bir jandarma, çünkü saçları uzun.

III ÖTEKİ GÜN

Ölüme mahkum özgür Sengle, idam tarihini biliyor. İşte, gondol biçimli beyaz mahpus yatağı suyun üstünde yüzüyor. Sengle, Doğulu bir kral gibi, vücudu yarı beline kadar ve çektikçe uzayan kara mermerden bir korse içinde; afyon çekmiş gibi bulanık bir zihinle kardeşiyle birlikte ormanda yaptığı bir gezintiyi hatırlıyor. Vücudu, kanlı canlı ve yapılı, ağaçların altında yürüyordu; ve üstünde, ne olduğunu tam bilemediği sıvı bir şey uçuyordu, buzdan bir bulut gibi, yıldızsı olmalıydı bu; ve pek ince başka bir şey, belki ruh, gökte, üç yüz metrede bir yer değiş-tiriyordu ve iki uçurtmayı birbirine bağlayan bir ip seçiliyordu.

“Kardeşim,” dedi Valens’e, “dokunma bana, çünkü ip ağaçlara takılacak, tıpkı elde uçurtma telgraf direklerinin altında koşarken olduğu gibi; ve bana öyle geliyor ki, eğer böyle olursa, öleceğim.”

Çince bir kitapta Çin’e yabancı bir halkın bu etnolojisini okumuştuk, kafalar avları yakalamak için ağaçlara doğru uçabiliyordu, kırmızı bir yumakla birbirine bağlanmışlardı, çözüldükçe uçuyorlar, sonra da kanlı gerdanlıklarına geri dönüp yerlerine oturuyorlardı. Ama hiç rüzgar esmemeli, çünkü ip koparsa kafa denizaşırı uçar gider.

On ay boyunca uzak olacağı kardeşi Valens’e benzeyen özgür Sengle askerden uzaklaştı ve kendi geçmişini Valens’in şimdiki zamanı gibi yaşadı; hoşuna giden izlenimler ve ruhunda-

ki tek doğru şey olarak. İşte, öteki bakım koğuğu, oradan daha önce de geçmişti, anısı gondol biçimli yatağa doğru geri geldi.

Kırmızı ve gri geniş bir atölyede, büyük bir lambanın yaratıldığı vahanın altındalar. Hadım Yahudi Severus Altmensch; ev sahibi ressam Raphaël Roissoy; ünlü Alman estetik Freiherr Suszflasche; gazeteci Bondroit; model olarak çalışan, Huppe adlı küçük bir kız; ve Sengle'in kendisi.

Huppe, tıpkı Raphaël Roissoy'nın vücuduna, ondan önce de Bondroit'ninkine sahip olduğu gibi, Sengle'e de vücudunu göstermenin ve ona sahip olmanın hoş olacağını açıkladığında –Alman estetikine sahip olmayı ise ummuyordu– Sengle, hadım Yahudi Severus Altmensch'inkini göstermenin daha ilginç olacağı karşılığını verdi, tabii Huppe'ün kullanması mümkün olsaydı; çünkü aslında tamamen eksik olduğu için mi hadım dendiğini, yoksa sadece Yahudi demeye yetecek kadar mı eksik olduğunu kimse bilmiyordu. Ve bir hileye başvurdular. Bir oyun önerildi, bir resim atölyesinde olabilecek türden bir oyundu bu, kura çekeceklerdi ve kim çıkarsa model masasının üstüne çıplak çıkacaktı; Sengle oltaya takılacağını önceden söylemişti zaten ve hile yapmadan, kuradan Severus Altmensch çıktı. Severus itiraz edince Sengle –parmak uçlarıyla– omuzlarından tuttu ve Huppe de onu soydu...

Severus Altmensch çıplak kalıverdi, abartılı botları içinde düşünülüğünde daha da biçimsiz gelebilecek ayakları hariç. İçeri göçük göğüs, piramit ucu gibi çıkık karın, lata gibi iki kol, kır tanrısının kıllı bacakları –bir oymabaskı üzerinde olsa, utanç duyup kimi yerleri budanacak bir kır tanrısı–, uzuvların eklem yerleri umulmadık yönlerde. Her yerde bir vikunya ya da lamanın yapağını andıran lüle lüle yünü bitmişti sanki; ve, ucu yukarda, kocaman karnının üçgensiz pübis uzantısını, pençe gibi kesilmiş tırnaklarıyla göğsüne doğru çekeştiyordu.

Huppe tüm marifetlerini gösterdi; Severus küçük çıgıllıklar attı, kırttı ve Huppe'ü göğsünden ısırdı. Huppe bir sonuç elde ede-

medi, çünkü Severus mazoşist, fetişist ve hukukçu takımındandı, doldurma bir tavuskuşunun gagasını emerek halının üstüne kıvrıldı.

Kura Freiherr Suszflasche'ye çıktı, o da soyundu, vücudu neredeyse Severus'un ki kadar iğrençti, yirmi dört yaşındaydı ama büyümesi on iki yaşında durmuştu, Schopenhauer'in hemcinslerinden talep ettiği gibi; yalnızca kemikler ve karın canlı.

Raphaël Roisoy, hatları hoş, bir baştan ibaret, Saint-Jean Baptiste de Vinci'nin fazlasıyla kadını vücudu.

Bondroit, idare eder; ve sonuncusu, Sengle, en uyumlu vücut ve yeni terlemeye başlayan bıyıklarının fazlasıyla atölye modeli havasına rağmen en iffetli beden seçildi.

Ve yalnızca altı adet çıplak vücut olduğundan, haya duygularına açıktan bir saldırı yaşanmamıştı. Birden, kapı çaldı ve Bondroit, çırılçıplak, kapıyı açmaya gitti; Moncrif, çirkin bir kızıl saçlı, o da neredeyse Severus Altmensch kadar iki büklüm. Sırtında her zaman taşıdığı palto yığınıyla içeri girerken, şaşkın, tuhaf bir tecavüzden çekinerek, gitti oturdu. İçerdeki herkes derin bir korku hissetti onu görünce; çünkü, yedinci kişi, giyinik de olsa, HAYA DUYGUSUNA SALDIRI demektir.

Ve altısı birden, büyük lambanın dumanında kayboldular, cam çatlamıştı; oradaki Yedinci'den paniğe kapılarak giysilere doğru koşuştular, yalın ayak, kırıklar üzerinde.

IV KEYİF KAÇIRAN

Saçları kesilmeden önce çürüğe çıkmak istemiş olan Sengle, o iğrenç giysilerin içine dalmadan önce bunu başarıp başaramayacağıнын merakı içinde, sınırlı bir haldeydi. Hayatında bir kere bir subayı yakından görmüştü: Tesadüfen, üçüncü mevki bir vagonunda, Brest yakınlarında, kaputu ve pantolonu içinde çırılçıplak yurduna dönen biri. Delik ceplerinden pislik içindeki derisi görünüyordu. Dışkı, ateş, sperm, ayakkabı boyası ve makine yağı kokuyordu. Sengle'e fırlatılan giysilere birçok Vietnamlının vücudunun silindiği açıkça belliydi. Sengle, bu astarların temasına karşı alayda don kullanmanın yararını anladı. Dezenfekte etmek, fiziksel olarak mümkündü; fakat pis kokular zihinden silinmiyordu. Tuz biber eken ayrıntı: ayakkabılar. "Biraz daha küçüğü bulunamaz mı..." diye arandı. Böylece, yalpalayıp salınmasına yol açan, yalpalayıp salındıkça topuğu aşındıran ve bunları engelleyebilmek için parmak uçlarını istemdişi jimnastik hareketlerine zorlayan, siyah yapışkanlı bir kaplamanın ikiyüzlülüğü içindeki yirmi üç santimetrelik deri kutulara gömüldü.

Aynı düzen içerisinde, benzer bir kir, kepinin derisini parça parça döküyordu. Bozguncu uşak giysisinin düğmeleri, el bombalarıyla birlikte, hakileri burnuna kadar çıkarıyordu. Ceketin kolları uzundu – anüsü ve ağzı için tek bir deliği olan denizanasına benzer, ayakları el ve elleri de ayak olan insansıların arasın-

daki farklar, yönetmeliğin kolları kısaltmayı öngören önlemleri sayesinde iyice ortadan kaldırılmaya çalışılmıştı.

Onbaşı öyle fütursuzdu ki ona Bay demiyordu.

Koşuflarda anlatılan manevra ilkeleri –çoğunluğu köylü ace-miler, rütbelilerin etrafında, “askeri bir tavır içerisinde”, ayakta, subayların giysilerine gururla bakıyorlar– Sengle’in hoşuna git-ti, çünkü rütbe şeritlerinin ne anlama geldiğini ve rütbeleri ayırt etmeyi orada öğrendi. Tembellik ve içgüdüsel tiksinti nedeniyle bu tür bir tenekeçiliği asla merak etmemişti, kulağının dibinde bağıra bağıra tekrarlıyorlar ve o da bilimi zahmetsizce kafasına dolduruyordu.

“Burada Bay yok. Bana Onbaşı denecek, Komutan değil. On-başım da denmez: Ancak başçavuştan itibaren iyelik ekiyle hi-tap edilebilir...”